

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**ERZİNCAN MİLLETVEKİLİ SAYIN MUSTAFA SARIGÜL'E AİT 7/43163 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Bakanlığımızca 2016 yılında tamamlanan “İklim Değişikliğinin Su Kaynaklarına Etkisi Projesi” ile iklim değişikliğinin tüm havzalarda yüzey ve yer altı sularına muhtemel etkisi tespit edilmiş ve gerekli uyum faaliyetleri belirlenmiştir.

Ülkemizde tüm sektörlerde suyun verimli kullanılması ve su verimliliği konusunda toplumsal farkındalığın artırılması amacıyla 31.01.2023 tarihinde “Ulusal Su Verimliliği Seferberliği” başlatılmıştır.

Seferberlik kapsamında kentsel, endüstriyel ve tarımsal su verimliliğinin sağlanmasına ilişkin rehber dokümanlar hazırlanmış olup www.suverimliliği.gov.tr adresinden dokümanlara ulaşılabilmektedir.

Tüm sektörlerde su verimliliği bilincinin ve farkındalığının oluşturulması maksadıyla ülke genelinde eğitim çalışmaları yürütülmektedir. Suyun verimli kullanılmasına ilişkin afişler ve reklam panoları hazırlanmış olup halkın farkındalığının sağlanması maksadıyla ortak alanlarda sergilenmeye başlanılmıştır.

Su verimliliği seferberliğinin uygulanmasına yönelik 27.12.2024 tarihli ve 32765 sayılı Resmî Gazete’de “Su Verimliliği Yönetmeliği” yayımlanmıştır. Mezkûr Yönetmelik ile sektörel su kullanımlarının izlenmesi, kayıt altına alınması, orantısız su kullanımlarının ve su kayıplarının azaltılması, ekosistemlerin ve su kaynaklarının korunarak her türlü su kullanımında verimliliğin sağlanması hedeflenmektedir.

Söz konusu yönetmelik 500 hektar ve üzeri tarım işletmeleri için su verimliliği sistemlerinin kurulması ve izlenmesi için kapsamlı bir çerçeve sunmaktadır. Tarımsal işletmeler su kullanım performanslarına göre yönetmelik kapsamında mavi, yeşil ve turkuaz olarak üç seviyede düzenlenen su verimliliği belgeleri ile sınıflandırılmaktadır.

Ulusal su verimliliği hedeflerinin ve stratejilerinin ortaya konulduğu “Değişen İklimle Uyum Çerçevesinde Su Verimliliği Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2023-2033)” hazırlanmıştır.

Planda, sektörel ve bireysel su kullanımlarında hedefler, stratejiler, eylemler ve sorumlu kurumlar belirlenmiştir. Ayrıca plan kapsamında tarımsal su kullanım verimliliğini artıran uygulamaların yaygınlaştırılmasıyla sulama randımanının 2030 yılına kadar %60, 2050 yılına kadar %65 seviyesine yükseltilmesi hedeflenmektedir.

Tarımsal sulama verimliliğinin artırılmasına yönelik çalışmalarda, Su Verimliliği Strateji Belgesi ve Eylem Planı kapsamında aşağıda belirtilen ana eylemler öncelikli olarak ele alınmaktadır:

- Kapalı sistemler ve tarla içi basınçlı sulama yöntemleri başta olmak üzere sulamada verimliliğin artırılmasına yönelik uygulamaların yaygınlaştırılması,
- Sulamada ölçüm, izleme, otomasyonun ve yüksek teknoloji kullanımının yaygınlaştırılması,
- Tarımsal üretim planlamalarına uygun üretim yapılması,
- Tarımsal sulamada yağmur suyu hasadının, sulamadan dönen suların ve arıtılmış atık suların kullanımının teşvik edilmesi,
- Sulamada yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının yaygınlaştırılması

Bakanlığımızca 2007 yılından itibaren bireysel sulama sistemleri yatırımlarına %50 oranında hibe desteği sağlanmaktadır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Bu kapsamda, 2026 yılında projeye esas hibe üst limit 10.000.000 TL olacak şekilde %50'si ile %70'ine kadar değişen oranlarda hibe desteği verilecektir.

Sulama sistemleri başvuru konuları aşağıda verilmektedir.

Tarla içi sistemler:

- Damla sulama,
- Yağmurlama,
- Mikro yağmurlama,
- Yüzey altı damla sulama,

Mekanik büyük sistemler

- Center pivot / Lineer sulama sistemleri,
- Tamburlu sulama sistemleri,

Yenilenebilir enerji ve teknoloji odaklı sistemler

- Güneş enerjili sulama (sulama sistemleri + panel) ve
- Akıllı sulama / otomasyon sistemleri (sensör, kontrol, uzaktan yönetim)'dir.

Bu kapsamda 2007 yılından günümüze kadar toplam 60.679 adet proje hayata geçirilmiş, 5,5 milyon dekar alan modern sulama sistemleriyle buluşturulmuştur. Günümüz rakamları ile 11 milyar 938 milyon TL hibe desteği ödenmiştir.

8038 ve 8039 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararları kapsamında 01.01.2024-31.12.2026 tarihleri arasında Ziraat Katılım Bankası A.Ş. ile T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerinden 28 farklı konuda %25-%100 aralığında Hazine faiz/kâr payı destekli yatırım ve işletme kredi/finansmanı kullanımı yapılabilmektedir.

Bu doğrultuda,

- Basınçlı sulama sistemleri ve tarımsal yenilenebilir enerji yatırımlarına 15 milyon TL üst limite kadar %100'e varan faiz/kâr payı desteği,
- Hayvancılık, kanatlı sektörü ve su ürünleri sektöründe yatırım ve işletme kredi/finansman kullandırımında yenilenebilir/atık enerji kullanımına ilave %5,
- Bitkisel üretim konularında işletme kredi/finansman kullandırımında basınçlı sulama sistemi kullanımında ilave %10,
- Kapalı ortamda bitkisel üretim konusunda yatırım ve işletme kredi/finansman kullandırımında yenilenebilir/atık enerji kullanımına ilave %20, yatırımlarda yağmur suyu hasatı değerlendirildiğinde ilave %10 ve
- Planlı üretime uygun üretim yapan faydalanıcılara ilave %20 faiz/kâr payı desteği sağlanmaktadır.

2023 yılından itibaren Devlet Su İşleri (DSİ) Genel Müdürlüğü tarafından inşa edilmekte olan sulama tesisleri, kapalı sistem olarak inşa edilmektedir. Açık sistem olarak işletmeye alınan sulama tesislerinde, tarla içi sulama yöntemi olarak damla/yağmurlama kullanan su kullanıcılarına su kullanım hizmet bedeli tarifesinde belirli oranlarda indirim yapılmaktadır.

Kapalı sistem sulama alanlarında ise hacim esaslı su kullanım hizmet bedeli uygulaması yapılmakta olup su kullanım etkinliği çalışmalarının sonuçları titizlikle takip edilmektedir. Sonuçların

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

değerlendirilmesi neticesinde suyun en etkin kullanımının, hacim esaslı (m^3 bazında) su kullanım hizmet bedeli uygulaması yapılan sulama alanlarında elde edildiği belirlenmiştir. Kapalı sulama alanlarının tamamında hacim esaslı su kullanım hizmet bedeli uygulaması yapılabilecek şekilde gerekli su alma vanası alım süreçleri devam etmektedir.

Ayrıca yapay zekâ destekli sulama otomasyonu çalışmaları kapsamında sulama faaliyetleri yürütülmekte olan 23 adet DSİ Bölge Müdürlüğü'nde 1 adet proje uygulanmasına yönelik genel teknik şartname hazırlanmış olup ihale hazırlık çalışmaları devam etmektedir.

Kentsel su verimliliği kapsamında en önemli bileşenlerden biri olarak görülen içme-kullanma suyunun etkin kullanılması ve su kayıplarının azaltılması için 2014 yılında "İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği" ve 2015 yılında Yönetmelik'in uygulanmasına yönelik teknik bilgileri içeren "Teknik Usuller Tebliği" yayımlanmıştır.

Bu mevzuat ile, büyükşehir ve il belediyeleri su kayıplarını 2023 yılına kadar en fazla %30, 2028 yılına kadar ise en fazla %25 düzeyine; diğer belediyeler su kayıplarını 2023 yılına kadar en fazla %35, 2028 yılına kadar en fazla %30, 2033 yılına kadar ise en fazla %25 düzeyine indirmekle yükümlü hale gelmişlerdir.

Belediyeler ve su idareleri tarafından, mevzuat gereğince, her yıl Bakanlığımıza kapsamlı veri setleri raporları gönderilerek kayıt altına alınmaktadır. Söz konusu raporlarda sisteme alınan su, tahakkuk miktarı, fiziki ve idari su kayıpları, izole alt bölge sayısı, CBS, SCADA vb. dijital sistemlerin kullanımı sahada aktif sızıntı takip ve onarımı vb. hususlar yer almaktadır.

Ayrıca, içme suyu sistemlerindeki su kayıplarının azaltılmasına yönelik başarılı uygulamaları olan belediyelerin diğer belediyeler ile teknik bilgi ve tecrübe paylaşmasına olanak sağlayan Belediye Su Kardeşliği Programı da Seferberlik kapsamında yürütülen çalışmalar arasındadır. Ülkemizde yer alan 81 il belediyesi arasından şu aşamada 62 belediye söz konusu programa dahil edilmiştir.

Bu çalışmalara ilaveten, il su kurulları ve havza su kurullarında kurul üyesi olan paydaş kurum ve kuruluşlara su kayıpları ve su verimliliği konusunda bilgilendirmeler yapılmakta, idarelerin su kayıplarının azaltılması ve su verimliliğinin iyileştirilmesine yönelik konular gündeme alınmakta, çözüm yolları karara bağlanmaktadır.